

KONKURENTSIAMET

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium
Suur-Ameerika 1
10122, Tallinn

03.08.2020 nr 7-6/20-0128-233-1

Koopia
Justiitsministeerium
Suur-Ameerika 1
10122, Tallinn

Kiri edastatud digitaalselt aadressil: info@mkm.ee, info@just.ee

Ettepanekud määruse „Võrguteenuste kvaliteedinõuded ja võrgutasude vähendamise tingimused kvaliteedinõuete rikkumise korral“ ja sellega seotud muu seadusandluse muudatusteks, tagamaks tarbijatele õiglasem hüvitis võrguteenuse kvaliteedi rikkumiste korral

1. Sissejuhatus ja muudatuste põhjused

Konkurentsiameti ülesandeks on muuhulgas läbi viia järelevalvemenetlusi elektrikatkestuse korral. Vastavaid järelevalvemenetlusi viiakse läbi suuremate elektrikatkestuste puhul, või kui on kahtlus, et võrguettevõtja oleks saanud katkestust ära hoida ja/või toimus võrguteenuse kvaliteedi rikkumine. Sellisel juhul analüüsib Amet katkestuse põhjuseid, mõju ja ulatust ning teeb ettepanekud olukorra parandamiseks, vajadusel rakendab ka sanktsioone.

Viimase pooleteise aasta jooksul on Amet koostanud analüüsid Saaremaa (toimus 09.01.2019), Ida-Virumaa (18.05.2019) ning Võru (27.10.2019) piirkondades toimunud elektrivõrguühenduste katkestuste osas.

2020. aasta esimeses pooles läbi viidud järelevalvemenetlus seoses Elering AS-i (edaspidi Eleringi) ja Elektrilevi OÜ (edaspidi Elektrilevi) elektrivõrkudes 27.10.2019 Võru linnas ja selle ümbruses aset leidnud võrguühenduse katkestustega, mis tekkisid tormi tagajärjel, tuvastas Konkurentsiamet määruses „Võrguteenuste kvaliteedinõuded ja võrgutasude vähendamise tingimused kvaliteedinõuete rikkumise korral“¹ (edaspidi Määrus) aspekte, mis Ameti hinnangul vajaksid Määruses täiendamist/ajakohastamist. Konkurentsiamet esitab vastavasisulised ettepanekud käesoleva kirjaga.

Võru sündmuste järelevalvemenetluse tulemusi kajastav aruanne on kättesaadav Konkurentsiameti veebilehel². Järelevalvemenetluse tulemusena selgus, et mõlemad ettevõtted rikkusid Määruses toodud lubatud katkestuste kestuse aegu ning seetõttu vähendati tarbijatele kompensatsiooniks võrgutasusid, vastavalt Määruses ette nähtud korrale. Samas selgus ka, et Eleringi võrgutasude vähendamise tulemusel Elektrilevi poolt Eleringile vähemmakstud teenuse kulu, summas 44 232,04 eurot, vähendas küll Elektrilevi võrguteenuse ostukulusid Elektrilevile, kuid ostukulusid ei vähendatud lõpptarbijate, kes tegelikult ilma elektrita olid, sest Määrus ei näe seda ette. Elektrilevi vähendas küll samuti klientide võrgutasusid (915 kliendil), mistõttu jäi ettevõtjal saamata 7558,54 eurot võrguteenuse müügitulu, kuid samas see ei puudutanud neid kliente, kes Võrus Eleringi katkestuse tõttu ilma elektrita olid. Lisaks kestsid Elektrilevi katkestused osade klientide jaoks päevi, samas võrgutasu vähendamine oli keskmiselt 8 eurot kliendi kohta - vastavad määrad pärinevad 2005. aastast kui Määrus sellisel kujul jõustus.

Konkurentsiamet leidis järelevalvemenetluse tulemusena, et 2005. aastast Määruses toodud võrgutasude vähendamise määrad kvaliteedi rikkumise korral tuleks ajakohastada ning samuti tuleks üle vaadata põhimõtted, kui kaua võivad lubatud katkestused kesta. Samuti peaks üle vaatama Määrusest tuleneva korra kuidas elektrivarustuse kvaliteedi rikkumise korral võrgutasude vähendamisi arvestatakse.

Konkurentsiamet toob siinjuures veel välja, et tuginedes Euroopa Parlamendi ja Nõukogu Määruse (EL) 2019/943 artiklile 11, määras Konkurentsiamet 03.07.2020 otsusega nr 7 - 26/2020 - 007³ saamata jäänud energia hinna (*VOLL*)⁴, mis näitab elektri hinna keskmist väärtust tarbijatele juhul, kui elektrivarustus on katkenud, võttes arvesse tarbijatele tekkivad kahjud ja kulud. Saamata jäänud energia hinnaks määrati 7287 €/MWh. Konkurentsiameti hinnangul juhtudel, kui elektrikatkestused kestavad Määruses sätestatud piirnormidest kauem

¹ Majandus- ja kommunikatsiooniministri 06.04.2005 määrus nr 42, RT I, 21.10.2016.5. Kättesaadav:

<https://www.riigiteataja.ee/akt/121102016005>

²Kättesaadav:

https://www.konkurentsiamet.ee/sites/default/files/jarelevalvemenetluse_aruanne_voru_piirkonna_vorguuhendus_e_katkestuste_osas.pdf

³ https://www.konkurentsiamet.ee/sites/default/files/saamata_jaanud_energia_hind_0.pdf

⁴ Saamata jäänud energia hind ehk *VOLL* (*value of lost load*) näitab ära keskmise tarbija keskmise kulu 1 MWh tarbimata jäänud elektrikogusele, kui ta on ilma elektrita. Arvestades 1kWh tarbimata koguse peale on see väärtus 7,29 eurot. Tarbija keskmise tarbimata jäänud elektrienergia koguse saab arvestada statistiliste tarbimisandmete baasil või tuletatud tarbimisgraafiku alusel ja see mis perioodi andmeid (kas viimase nädala, kuu, eelmise aasta andmed vm perioodi) kasutatakse tuleb Määruses defineerida. Sisuliselt tähendab see seda, et kui tarbijal jäi katkestuse tõttu saamata elekter 1 kWh, siis saab ta kompensatsiooni 7,29€.

Väljavõte Konkurentsiameti 03.08.2020 kirjast nr 7-6/20-0128-233-1, ärisaladus (tabelis 3) välja jäetud

ja tarbijad peavad taluma ebamugavust ja täiendavalt tekkivaid kulusid tingituna elektrivarustuse olemisest, oleks põhjendatud võrgutasude vähendamise määrade sidumine saamata jäänud energia hinnaga.

Kuigi saamata jäänud energia hinnaga kompensatsioonimäärade sidumine vajab laiemat arutelu ning erinevate puudutatud osapoolte kaasamist, mis võib olla aeganõudev, on Konkurentsiametile teadaolevalt ühiskonna ootus Määruse muutmiseks suur ning olukorda parandavaid muudatusi oodatakse kiiresti. Lähtudes eeltoodust, teeb Konkurentsiamet ettepaneku muuta Määrust kahes etapis - kiires esimeses etapis ja pikaajalisemas teises etapis. Konkurentsiameti seisukohad ja ettepanekud Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile on järgnevad.

2. Määruse sisu ja muudatuseettepanekud

§ 3: Teeninduse nõuded

§ 3 lõikes 2 toodud tabelis on ette nähtud, et jaotusvõrguettevõtja teeninduspiirkonnas teatatakse turuosalisele plaanilisest elektrikatkestusest ette vähemalt 2 päeva enne plaanilise katkestuse algust.

Konkurentsiamet teeb ettepaneku muuta etteteatamise aeg vähemalt 2 tööpäeva pikkuseks (kui mitte rohkem), et vältida olukordi, kus näiteks reede õhtul antakse teada esmaspäevasest katkestusest - kui katkestuse taga on näiteks ettevõtte, kes jääb ilma elektrita, siis ei ole see piisav aeg, et ettevõtte saaks teha elektrikatkestuse jaoks vajalikke ümberkorraldusi oma töös.

Näitena saab tuua, et Lätis on vastav etteteatamisaeg 5 ööpäeva⁵ ja seda ühtlaselt nii põhivõrgu kui jaotusvõrgu katkestuste osas. Eestis oli vastav etteteatamisaeg varasemalt samuti pikem, vastavalt 7 ööpäeva jaotusvõrgu katkestuste puhul, kuid 2005. aastal muudeti see väidetavalt turuosaliste soovil ära. Konkurentsiamet on seisukohal, et turuosalistele plaanilisest elektrikatkestusest 2 päevase etteteatamise puhul on ettevõtjate huvisid silmas pidades (ettevõtjatel on keeruline elektrikatkestusest vaid 2 päevase etteteatamise tähtaja jooksul oma töid ringi korraldada) tegemist liiga lühikese ajavahemikuga.

§ 4: Elektrivarustuskindluse nõuded

§ 4 lõiked 3, 4 punkt 2 ja lõige 5 punkt 2:

§ 4 käsitleb lubatud rikkeliste katkestuste kestvusi, sisaldades samas mitmeid küsitavaid ja segadust tekitavaid sätteid.

⁵ Läti seadusandlusest: <https://likumi.lv/ta/en/id/263945-regulations-regarding-the-trade-and-use-of-electricity> ; paragrahv 99 käsitleb seda.

Väljavõte Konkurentsiameti 03.08.2020 kirjast nr 7-6/20-0128-233-1, ärisaladus (tabelis 3) välja jäetud

Näiteks seab lõige 3 kriteeriumi, et kui katkestuse põhjustas sündmus, mis kestab pikemat aega ja mida võrguettevõtja objektiivselt ei suuda ära hoida ega takistada (näiteks loodusõnnetus, liinide projekteerimismisnorme ületav tuul või jääde, sõjategevus), tuleb katkestus kõrvaldada 3 päeva jooksul alates selle sündmuse lõppemisest. Samas on lõigetes 4 ja 5 toodud nii põhivõrgu kui ka jaotusvõrgu kohta välja, et ühepoolse toite korral tohib katkestuse kestvus olla kuni 120 tundi (5 ööpäeva) kui põhivõrgu puhul ei rakendu lõige 4¹.

Esiteks jääb arusaamatuks kui kiiresti tuleb katkestus sellisel juhul näiteks tormi korral likvideerida ühepoolse toite korral. Eeldatavasti siiski 5 ööpäeva jooksul, aga lõige 3 annab ka võimaluse tõlgendada, et katkestuse võib likvideerida ka 3 ööpäeva jooksul. Teiseks jääb arusaamatuks, miks erakorraliste sündmuste puhul nähakse ette, et katkestuse kõrvaldamine toimub kiiremini (3 ööpäeva) kui tavapärase rikke korral ühepoolse toite puhul (5 ööpäeva). **Lähtudes eeltoodust, teeb Konkurentsiamet ettepaneku muuta 4 punkti 2 ja lõike 5 punkti 2 nii, et 120 tundi asendatakse 72 tunniga. See tagaks, et ka ühepoolse toite katkestuse korral likvideeritakse katkestus 3 ööpäeva jooksul.**

Konkurentsiamet leiab ka, et 120 tundi on elektrikatkestuse normiks Eesti piires liiga pikk aeg, riivates tarbijate õiglustunnet. Tarbijatel on ootus, et pikemate (nt 5 ööpäeva) katkestuste korral on neil õiguspärane ootus õiglasele kompensatsioonile. Lisaks ebamugavusele, mida nii pikalt ilma elektrivarustuseta olemine tarbijate jaoks tekitab, tekitab see täiendavaid kulusid ning võib olla ka teatud juhtudel ohtlik (näiteks talvel, juhul kui tarbija kasutab elektrikutet). Võrdluseks, et Lätis on elektrikatkestuse normiks 24 tundi ja see kehtib ühtlaselt kõigi katkestuste osas nii põhi- kui jaotusvõrgus, olenemata kas toide on ühe või kahepoolne⁶.

§ 4 lõige 6.

Tulenevalt § 4 lõigete 4 ja 5 muudatusettepanekutest vaadata üle ja vähendada katkestuste lubatud kestvusi, teeb Konkurentsiamet ettepaneku üle vaadata ka § 4 lõike 6 all toodud katkestuste lubatud summaarsed kestvused aasta kohta ühe tarbimiskoha lõikes. **Konkurentsiameti hinnangul tuleks vähendada ka summaarselt lubatud katkestuste kestusi jaotusvõrgu puhul kahepoolse toite osas maksimaalselt 50h/aastas ja ühepoolse toite osas 100 h/aastas peale (hetkel vastavad määrad 70 h/aastas ja 150 h/aastas). Põhivõrgu puhul on ettepanek seada samuti rangem määr kahepoolsele toitele sarnaselt jaotusvõrguga (hetkel vaadeldakse sarnaselt ühepoolsele toitele) ning ühepoolse toite puhul tuua määr 150 h/aastas pealt 100 h/aastas peale.**

§ 7: Võrgutasu vähendamise tingimused elektrivarustuse kindluse nõuete rikkumise korral

§ 7 lõiked 2, 3 ja 4 näevad ette võrgutasude vähendamise määrasid jaotusvõrkudele elektrivarustuskindluse nõuete rikkumise korral. Vastavad määrad on jõustunud 2005. aastal ja

⁶ Läti seadusandlusest: <https://likumi.lv/ta/en/id/263945-regulations-regarding-the-trade-and-use-of-electricity> peatükk X, paragrahv 93.

need on tõenäoliselt kehtestatud 2004. aasta andmetele tuginedes. Võttes arvesse, et käesoleval ajal on keskmine palk 2004. aastast võrreldes muutunud keskmiselt 3 korda (võrreldes 2019. aasta ja 2004. aasta IV kvartali andmeid on vahe 2,99 korda), nagu näidatud tabelis 1, ei ole kehtivas Määruses sätestatud kompensatsioonimäärad enam tarbijatele piisavaks kompensatsiooni mehhanismiks olukorras, kus elektrivarustuse kvaliteedi nõudeid rikutakse. Need määrad tuleb ajakohastada.

Tabel 1 „Keskmine brutokuupalk kvartalite kaupa“ (allikas: Statistikaamet)

PA001: KESKMINNE BRUTOPALK, TÖÖJÕUKULU, TÖÖTATUD TUNNID JA TÖÖTAJATE ARV --- Tegevusala, Näitaja ning Vaatlusperiood								
	2004 I kvartal	2004 II kvartal	2004 III kvartal	2004 IV kvartal	2019 I kvartal	2019 II kvartal	2019 III kvartal	2019 IV kvartal
Kokku – kõik tegevusalad								
Keskmine brutokuupalk	431	474	449	492	1 341	1 419	1 397	1 472

Märkus:
Hõlmatud on töölepingu ja avaliku teenistuse seaduse alusel töötavad isikud.
Kuni 2011. aastani on andmed eurodesse ümber arvatud koondandmete baasil (1 euro = 15,6466 Eesti krooni).

Näitaja
Keskmine brutokuupalk
Kuni 2018. aastani ei sisaldanud kaudseid toetusi töötajatele.

Kuna avalik huvi Määruse muudatuste järele on suur tuleks nimetatud Määruse muudatused jõustada võimalikult kiiresti. Samas peab arvestama, et kavandatavad muudatused vajavad avalikku arutelu, mis võib olla aeganõudev.

Seda arvesse võttes pakub Konkurentsiamet ka § 7 lõigete 2, 3 ja 4 muudatusi käsitleda kahes vaates – esmalt nn kiires vaates, mis oleks ajutine, kuid annaks tarbijatele siiski teatud leevenduse ja seejärel nn pikaajalises vaates, mis vajab aeganõudvamat arutelu seotud osapooltega, kuid oleks pikemaajaliselt otstarbekam lahendus.

Tulenevalt vajadusest Määruses sätestatud kompensatsioonimäärad ajakohastada, teeb Konkurentsiamet nn kiire vaatena ettepaneku tõsta võrgutasude vähendamise määrasid jaotusvõrkudes 2-3 korda.

Pikaajalist vaadet puudutavalt on Konkurentsiameti seisukohad ja ettepanekud § 7 lõigete 2, 3 ja 4 osas järgmised:

Elektriturseaduse § 65 lõige 6 näeb ette, et võrgutasude vähendamise tingimuste kehtestamisel lähtutakse elektrikatkestuse kestusest. Määrus sätestab selle põhimõtte vaid osaliselt, võttes katkestuse kestvust arvesse, et määrata kas on kvaliteedi rikkumine toimunud, kuid kvaliteedi rikkumise kestvust võrgutasu vähendamisel arvestab ainult osadel juhtudel. Konkurentsiamet soovib siinjuures võtta arvesse võrguteenuse tasu vähendamisel kvaliteedinormi rikkumise pikkust kõigil juhtudel, kuna tarbija seisukohast on oluline aeg kui pikalt ta elektrivarustus oli rikutud, sest sellest sõltuvalt tekivad tarbijale samuti kulud. Konkurentsiameti hinnangul tuleks tarbijaid elektrikatkestustega seonduvate kompensatsioonide osas kohelda võrdselt – st, et kompensatsiooni väljamaksmist ei tohiks seada sõltuvusse taolistest nüanssidest nagu pingetase, peakaitsme võimsus jne.

Väljavõte Konkurentsiameti 03.08.2020 kirjast nr 7-6/20-0128-233-1, ärisaladus (tabelis 3) välja jäetud

Lisaks tuleks ameti hinnangul siduda võrguteenuse tasu vähendamise arvutus saamata jäänud energia hinnaga, mis Eesti ulatuses määrab ära kõige paremini tarbijale tekkivad kulud elektrivarustuse puudumisel.

§ 7 lõige 5 määrab ära summa, mille võrra põhivõrguettevõtja peab katkestuse lubatud kestuse ületamise eest võrgutasu vähendama, kusjuures seda arvestatakse tarbimiskoha eelneva aasta tiputarbimise mahu järgi. Antud lähenemine ei võta arvesse kliendi poolt tegelikkuses tarbimata jäänud energia mahtu, kvaliteedinormi rikkumise kestust ning Määruses toodud määr pärineb samuti 2005. aastast, ehk see vajab ajakohastamist. Konkurentsiamet näeb, et antud lõiget tuleb ajakohastada nn kiires vaates. **Konkurentsiamet teeb siinjuures ettepaneku siduda võrgutasu vähendamise määr saamata jäänud energia hinnaga, võtta arvesse kvaliteedinormi rikkumise kestust (tundides), tuginedes elektrituruseaduse § 65 lõikele 6) ning keskmiselt tarbimata jäänud energia mahtu (sarnase perioodi alusel arvutatuna).**

Lisaks teeb Konkurentsiamet ettepaneku lisada Määrusesse nõue, mille alusel põhivõrguettevõtja poolt tehtav võrgutasude vähendamine kvaliteedinormi rikkumisel peab jõudma lõpptarbijateni, kelle elektrivarustuskindluse kvaliteeti rikuti. Antud täienduse soovitab Konkurentsiamet samuti sisse viia nn kiires vaates. Käesoleval hetkel Määruses toodud korra alusel on jaotusvõrguettevõtjad need osapooled, kelle võrguteenuse ostukulud vähenevad põhivõrguettevõtja poolt võrgutasude vähendamise tulemusel (erandiks suurtarbijad, kes on otse põhivõrku ühendatud), kuid Määrus ei näe ette korda, et jaotusvõrguettevõtja oleks kohustatud nimetatud võrgutasude vähendamise tulemusel kokkuhoitud rahasumma võrra vähendama oma võrgutasusid tarbijatele, kelle elektrivarustuskindluse kvaliteet oli põhivõrgu katkestuse tõttu rikitud. See tähendab, et kompensatsioon ei jõua tegelikult elektrikatkestuste tõttu kahju saanud või kannatusi põhjustatud osapooleni. 2019. aasta oktoobris Võrus toimunud elektrikatkestust silmas pidades ning seda ka peale Konkurentsiameti järelevalvemenetluse aruande tulemuste selgumist oli avalikkuse reaktsioon taolisele olukorrale väga valulik, sest ootus, mille järgi kompensatsioon (antud juhul võrgutasude vähendamise kujul) peab jõudma lõpptarbijani, kes olianud sündmuses kannatav osapool, ei täitunud.

Lähtudes eeltoodust, teeb Konkurentsiamet ettepaneku kaaluda Määruse muutmist nii, et jaotusvõrguettevõtja proportsionaalselt, võttes arvesse sarnase perioodi tarbimisandmeid ja normi rikkumise kestust tarbimiskoha kohta, kannab põhivõrguettevõtja poolt määratud võrgutasu vähendamise tulemusel kokkuhoitud rahasumma üle lõpptarbijatele, kes olid antud katkestusest mõjutatud.

Konkurentsiameti muudatusettepanekute kokkuvõte

Kokkuvõtvalt on Konkurentsiamet seisukohal, et ajale jalgu jäänud Määruses toodud aluseid peab ajakohastama – mh vaadata üle sätestatud kvaliteedinormid, ajakohastada võrgutasude vähendamise määrad ning asuda välja töötama süsteemi, mis elektrivarustuse kvaliteedi

Väljavõte Konkurentsiameti 03.08.2020 kirjast nr 7-6/20-0128-233-1, ärisaladus (tabelis 3) välja jäetud

rikkumisel hüvitab tarbijatele kulud saamata jäänud energia hinna alusel ja seda ka jaotusvõrgu katkestuste puhul.

Konkurentsiamet esitab allpool toodud tabelis 2 tehtud muudatuste ülevaate koos hinnanguga, kas üks või teine muudatus peaks toimuma nn kiires vaates, ehk Määruse muudatuste esimeses etapis või vajab Konkurentsiameti hinnangul täiendavat arutelu seotud osapooltega ja oleks mõistlikum sisse viia pikaajalisemas vaates, ehk Määruse muudatuse teises etapis.

Tabel 2 „Konkurentsiameti ettepanekud Määruse muudatusteks esimeses ja teises etapis“

Seadusepunkt ja sisu		Kehtiv Määrus	Muudatusettepanek Määrusele	Esimene (kiire) /teine (pikaajaline) vaade
§ 3	Lõige 2 tabelis jaotusvõrgus asjaomasele turuosalistele plaanilisest katkestusest ette teatamise aeg	Vähemalt 2 päeva enne plaanilist katkestust	Vähemalt 2 tööpäeva enne plaanilist katkestust	esimene
§ 4	Lõige 4: Põhivõrgu katkestuse lubatud pikkus ühepoolse toite korral	120 h	72 h	esimene
	Lõige 5 (2): Jaotusvõrgu katkestuse lubatud kestus ühepoolse toite korral	120 h	72 h	esimene
	Lõige 6: Katkestuse kestus tarbimiskoha kohta aastas	Jaotusvõrgu osas 70 h/aastas või 150 h/aastas; põhivõrgu puhul kuni 150 h/aastas	Jaotusvõrgu osas 50 h/aastas või 100 h/aastas; Seada põhivõrgule ka kaheastmelised määrad sõltuvalt kas on kahepoolne või ühepoolne toide. Kahepoolse toite korral 50 h/aastas ja ühepoolse toite korral kuni 100 h/aastas	esimene

Seadusepunkt ja sisu	Kehtiv Määrus	Muudatusettepanek Määrusele	Esimene (kiire) /teine (pikaajaline) vaade	
17	Lõige 2 võrguteenuse vähendamise määrad jaotusvõrkudes kui turuosalise elektripaigaldis on ühendatud võrguga madalpingel peakaitsmega kuni 63 A	1) 7,99 eurot, katkestuse aeg üle normi 0 - 48 h; 2) 15,98 eurot, katkestuse aeg üle normi 48 - 96 h; 3) 23,97 eurot, katkestuse aeg üle norm > 96 h.	1) 15,98 (23,97) eurot, katkestuse aeg üle normi 0 - 48 h; 2) 31,96 (47,94) eurot, katkestuse aeg üle normi 48 - 96 h; 3) 47,94 (71,91) eurot, katkestuse aeg üle norm > 96 h.	esimene
		Vaadata konkreetset kvaliteedi normi ületuse pikkuse aega (tunni täpsusega) ja arvestades sarnase perioodi (näiteks viimase nädala, vms) keskmist tunnitarbimist siduda võrgutasu vähendamine riikliku saamata jäänud energia hinnaga (VOLL 7287 €/MWh).	pikaajaline	
18	Lõige 3 võrguteenuse vähendamise määrad jaotusvõrkudes kui turuosalise elektripaigaldis on ühendatud võrguga madalpingel peakaitsmega üle 63 A	1) 0,13 eurot peakaitsme ampri kohta, katkestuse aeg üle normi 0 - 48 h; 2) 0,26 eurot peakaitsme ampri kohta, katkestuse aeg üle normi 48 - 96 h; 3) 0,38 eurot peakaitsme ampri kohta, katkestuse aeg üle norm > 96 h.	1) 0,26 (0,39) eurot peakaitsme ampri kohta, katkestuse aeg üle normi 0 - 48 h; 2) 0,52 (0,78) eurot peakaitsme ampri kohta, katkestuse aeg üle normi 48 - 96 h; 3) 0,76 (1,14) eurot peakaitsme ampri kohta, katkestuse aeg üle norm > 96 h.	esimene
		Vaadata konkreetset kvaliteedi normi ületuse pikkuse aega (tunni täpsusega) ja arvestades sarnase perioodi (näiteks viimase nädala, vms) keskmist tunnitarbimist siduda võrgutasu vähendamine riikliku saamata jäänud energia hinnaga.	pikaajaline	

Väljavõte Konkurentsiameti 03.08.2020 kirjast nr 7-6/20-0128-233-1, ärisaladus (tabelis 3) välja jäetud

Lõige 4 võrguteenuse vähendamise määrad jaotusvõrkudes kui turuosalise elektripaigaldis on ühendatud võrguga pingel 6-35 kV	1) 0,77 eurot võrguühenduse kasutusvõimsuse kilovati kohta, katkestuse aeg üle normi 0 - 48 h;	1) 1,54 (2,31) eurot võrguühenduse kasutusvõimsuse kilovati kohta, katkestuse aeg üle normi 0 - 48 h	esimene
	2) 1,53 eurot võrguühenduse kasutusvõimsuse kilovati kohta, katkestuse aeg üle normi 48 - 96 h;	2) 3,06 (4,59) eurot võrguühenduse kasutusvõimsuse kilovati kohta, katkestuse aeg üle normi 48 - 96 h;	
	3) 2,30 eurot võrguühenduse kasutusvõimsuse kilovati kohta, katkestuse aeg üle norm > 96 h.	Vaadata konkreetset kvaliteedi normi ületuse pikkuse aega (tunni täpsusega) ja, arvestades sarnase perioodi (näiteks viimase nädala, vms) keskmist tunnitarbimist, siduda võrgutasu vähendamine riikliku saamata jäänud energia hinnaga.	pikaajaline
Lõige 5 võrguteenuse vähendamise määr põhivõrgus	2556,47 eurot elektrienergiata jäänud tarbimiskoha eelmise aasta suurima tunnivõimsuse megavati kohta	Siduda määr riikliku saamata jäänud energia hinnaga, võttes arvesse kvaliteedi normi ületuse pikkuse aega (tunni täpsusega) ja sarnase perioodi keskmist tunnitarbimist: Kompensatsioonimäär=VOLL*sarnase perioodi keskmine tunnitarbimine*tundide arv kui pikalt kvaliteedinormi ületati. Lisaks lisada nõue, et põhivõrgu poolt tehtav võrguteenuse vähendamine tuleb jaotusvõrgu poolt üle kanda lõpptarbijatele, kelle elektrivarustus oli põhivõrgu katkestuse tõttu häiritud.	esimene

Konkurentsiameti hinnangul tooksid Määruse muudatused kaasa võrguteenuste kvaliteedinõudeid sätestava regulatsiooni täpsemamaks muutumise, tagaks tarbijate õiguste parema kaitse ning ajakohastaks tarbijatele määratud võrgutasude vähendamise määrasid (eelmised määrad olid seatud rohkem kui 15 aastat tagasi) ning võtaksid paremini arvesse tarbijatele kvaliteedinormi rikkumisest tekkivaid tegelikke kulusid.

Määruse muudatused võivad mõjutada võrguettevõtjate rahavoogusid. Samas on Konkurentsiamet analüüsinud põhivõrguettevõtja ja nelja suurema jaotusvõrguettevõtja viimase viie aasta andmeid Määruses toodud kvaliteedinõuete rikkumise tõttu võrgutasude vähendamisele kulunud summade osas, ning on näha, et need ei ole võrguettevõtjate käivet arvesse võttes märkimisväärsed, jäädes kõigil juhtudel alla 0,05%-i (enamikel isegi alla 0,001%-i). Konkurentsiamet analüüsis ka määrade tõstmise mõjusid võrguettevõtjatele ning pikemaajalise vaate, ehk VOLL väärtusega sidumisel, kui mõju on kõige suurem jääb see ikkagi kõigi suuremate jaotusvõrguettevõtjate puhul alla 0,4%-i ja enamike puhul on veelgi kümneid kordi väiksem. Seega mõju kõigile võrguettevõtjatele, nii kiiremas vaates väljapakutud muudatuste osas kui jaotusvõrguettevõtjatele pikemas vaates väljapakutud muudatuste osas, kus kompensatsioonimäärad seotakse saamata jäänud energia hinnaga (VOLL), ei ole esmasel vaatlusel liigselt suur ja ei ole alust arvata, et need võrguettevõtjate mõistlikku taluvuspiiri ületaksid.

Allpool toodud tabelis 3 on esitatud viimase viie aasta jooksul Määrusest tulenevate kvaliteedinõuete rikkumise tõttu klientidele määratud võrguteenuse vähendamise summad eurodes ning võrdluseks selle % arvestatuna kogu võrguteenuse tulule.

Väljavõte Konkurentsiameti 03.08.2020 kirjast nr 7-6/20-0128-233-1, ärisaladus (tabelis 3) välja jäetud

Tabel 3 „Võrguettevõtjate poolt arvestatud ja erinevatel lähenemistel arvestatavad võrguteenuse müügitulude vähendamise mahud aasta kohta

Variandid	Näitaja	Elering	% Eleringi 5 a keskmise võrguteenuse tulu peale arvestatuna	Elektrilevi	% Elektrilevi 5 a keskmise võrguteenuse tulu peale arvestatuna	Imatra	% Imatra 5 a keskmise võrguteenuse tulu peale arvestatuna	VKG	% VKG 5 a keskmise võrguteenuse tulu peale arvestatuna	LooElekter
Hetke olukord Määruses käesolevalt ette nähtud korras	Makstud võrgutasude vähendamise summa aastas keskmiselt (2015-2019 aasta pealt arvutatuna)									0
	Keskmiselt tarbijale makstud summa									
Variant 1 (kiire vaade): Kui määrad oleks kahekordsed	Makstav võrgutasude vähendamise summa aastas keskmiselt (2015-2019 aasta pealt arvutatuna)									0
	Keskmiselt tarbijale makstav summa									
Variant 1* (kiire vaade): Kui määrad oleks kolmekordsed	Makstav võrgutasude vähendamise summa aastas keskmiselt (2015-2019 aasta pealt arvutatuna)									0
	Keskmiselt tarbijale makstav summa									
Variant 2 (pikaajaline vaade): Kui summad oleks seotud saamata jäänud energia hinnaga	Makstav võrgutasude vähendamise summa aastas keskmiselt (2015-2019 aasta pealt arvutatuna)									0
	Keskmiselt tarbijale makstav summa									
Kulu kalinemine kordades ettevõttele variant 2 korral										

**Eleringi kulu võib olla suurem, kuna arvestatud on 1 MWh tiputarbimise peale, nagu praegu maksavad, ei võta arvesse katkestustundide arvu, aga samas ei arvesta ka mitte sarnase perioodi tarbimist (eeldatavat tarbimist, mis jäi kliendil tarbimata), vaid tiputarbimist.

Konkurentsiamet on nimetatud ettepanekute osas valmis meelsasti tegema Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumiga ja Justiitsministeeriumiga koostööd.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Margus Kasepalu
energia- ja taristuosakonna juhataja

Karin Maria Lehtmets
Energiaturgude osakonna juhataja
667 2530, karin.lehtmets@konkurentsiamet.ee